Leto LXXI | Štev. 46 a | V Ljubljani, v petek, 26. februarja 1943-XXI | Spedizione in abbonamento postale Poštnina plačana v gotovini | Prezzo - Cena L. 0.80

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.
Podružnica: Novo mesto.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni.
Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Bollettino No 1006

Azioni locali in Tunisia

Filippeville, Tripoli di Siria e Laodicea bombardate - 6 apparecchi avversari distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

In Tunisia azioni a carattere locali, la caccia germanica ha abbattuto in duelli aerei sei apparecchi avversari.

Nostre formazioni aeree hanno attaccato le attrezzature portuali e navali a Filippeville.

A Kairouan e Gabes si sono avuti 12 morti ed una trentina di feriti tra la popolazione araba per attacco aereo nemico.

I depositi di petrolio in Tripoli di Siria e l'aeroporto di Laodicea (Siria) sono stati efficacemente bombardati dalla notra aviazione.

Questa notte velivoli nemici hanno lanciato bombe su Napoli causando danni non gravi ad edifici civili, segnalati alcuni feriti nella popolazione.

Azioni isolate di mitragliamento nelle provincie di Catanzaro, Messina e Trapani; lievissimi danni, due morti e tre feriti.

Nel Canale di Sicilia un nostro idrosoccorso ha tratto in salvo 7 componenti l'equipaggio di un quadrimotore americano colpito durante l'incursione del giorno 23 su Messina.

Dalle missioni belliche dei giorni scorsi tre nostri velivoli non hanno fatto ritorno.

Vojno poročilo št. 1006

Krajevni boji v Tunisu

Filippeville, Tripoli v Siriji in Laodicea bombardirani - 6 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Tunisu boji krajevnega značaja; nemški lovci so v zračnih bojih sestrelili 6 nasprotnik strojev.

Naše letalske skupine so napadle pristaniške in pomorske naprave v Filippevilleju.

V Kairuanu in Gabesu je bilo pri nekem sovražnem letalskem napadu 12 mrtvih in okoli 30 ranjenih med arabskim prebivalstvom.

Petrolejska skladišča v Tripolisu (Sirija) so bila skupno z letališčem Laodiceja (Sirija) učinkovito bombardirana od našega letalstva.

Zadnjo noč so sovražna letala metala bombe na Napoli in povzročila lažjo škodo na civilnih zgradbah; med civilnim prebivalstvom je nekaj ranjenih.

Posamično strojnično obstreljevanje v pokrajinah Catanzaro, Messina in Trapani: lahka škoda, 2 mrtva in 3 ranjeni.

V Sicilskem prelivu je neka naša pomožna ladja rešila sedem članov posadke nekega ameriškega štirimotornika, ki je bil zadet pri napadu na Messino dne 23. februarja.

Zadnje dni se tri naša letala niso vrnila iz vojnih poletov.

Nemci uspešno napadajo na jugu

Sovjeti napadajo na srednjem in severnem odseku — Sedmi konjeniški gardni zbor in ena sovjetska oklepna armada razbita — Hudi obrambni boji pri Orelu

Hitlerjev glavni stan, 25. febr. s. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Medtem ko se lastni napadalni nastopi na južnem delu vzhodnega bojišča uspešno nadaljujejo, poskuša sovražnik na nekaj točkah srednjega in severnega dela vzhodnega bojišča z mnogimi zaporednimi množenstvenimi napadi proti našim obrambnim postojankam priti do uspeha.

Na postojankah od Miusa so se ponesrečili novi sovražni napadi. V zaledju obkoljeni sovjetski 7. gardni konjeniški zbor je bil po večini uničen, poveljujoči general Borisov pa z delom svojega štaba ujet. Boji s posameznimi preostalimi skupinami tega zbora so še v teku.

Oddelki vojske in oboroženе SS med Doncem in Djeprom nadalje uspešno napadajo. Neka sovjetska oklepna armada je bila v težkih borbah razbita. Ena izmed sovražnih skupin je bila pri tem popolnoma uničena. Močni oddelki letalstva so tudi včeraj uspešno napadali sovražne kolone, vozila, kopičenja in sovjetski oskrbovalni promet.

V prostoru zapadno od Harkova in Kurska so se zrušili novi sovražni napadi, izvedeni z oklepnimi sredstvi.

Ogorčeni obrambni boji južno in severno od Orela so se z nezmanjšano silo nadaljevali. V brezuspešnih napadih so sovjetske čete zopet utrpele najtežje krvave izgube in so izgubile mnogo oklepnih vozil.

Južnovzhodno od Gžatska je sovražnik napadel v več zaporednih valovih, ne da bi dosegel uspeh. Strmoglava in bojna letala so posegla v obrambne boje na srednjem odseku. Oddelki lovskih letal so prestregli skupine sovjetskih lovcev in so v tem odseku brez lastne izgube sestrelili 47 sovražnih letal.

Južnovzhodno od Ilmenskega jezera je sovražnik nadaljeval svoje močne napade. Bil je v težkih bojih odbit z velikimi izgubami v moštvu in oklepnih sredstvih.

V odseku med Volhodom in Ladoškim jezerom, kakor tudi pred Ljeningradom je bilo bojno delovanje včeraj manjše. Več krajevnih sovjetskih napadov se je ponesrečilo.

Včeraj je sovražnik v bojih na vzhodnem bojišču izgubil skupno 104 oklepna vozila.

Fiska lovska letala so na daljnjem severu sestrelila 7 letal.

Na bojišču v Severni Afriki samo boji krajevnega pomena. Hitra nemška bojna letala so prizadejala sovražnim motoriziranim oddelkom s presenetljivimi napadi občutne izgube in so napadla železniške cilje v sovražnem zaledju z dobrim uspehom. 6 sovražnih letal je bilo v letalskih bitkah sestreljenih. Eno naše bojno letalo se ni vrnilo.

V pretekli noči so metala britanska letala brez cilja razdiralne in zažigalne bombe na nekaj krajev severozapadne in zapadne Nemčije, med drugim na Vilhelmshaven. Prebivalstvo je imelo izgube. Posamična vznemirjevalna letala so preletela južno nemško ozemlje.

Berlin, 25. febr. AS. Iz vojaškega vira se je izvedelo, da so predvčerajšnjim nemške sile na južnem odseku in severno od Orla zavrnile močne sovražne napade. Na nekaterih točkah se še nadaljujejo boji za uničenje sovražnih sil, ki so vdrle na to področje. Severno od Orla so boljševiki izgubili 47 tankov in okoli 10.000 ljudi v zadnjih treh dneh. Južnovzhodno od Ilmenskega jezera je sovražnik včeraj na širokem odseku napadal. V bojih, ki se še nadaljujejo, so nemški oddelki uničili 37 sovjetskih tankov. Tudi južno od Ladoškega jezera so Sovjeti obnovili mogočne napade, pripravljene s strašnim topniškim ognjem. Sovražne napade je podpiralo mnogo letalstva. Nemška obramba je napadalce odbila ter jim zadala nad vse težke izgube.

Berlin, 25. febr. AK. Kakor poročajo berlinski vojaški krogi, so nemške čete med Donjecem in Dnjeprom na raznih mestih obkolile močne sovjetske oddelke. Na enem samem odseku sta obkoljeni dve pehotni diviziji in dve oklepni brigadi.

Hitler svojim sodelavcem

Nemčija bo v Evropi zbrala tolikšne sile, kot jih naša celina v tisočletni zgodovini še ni poznala

München, 23. febr. AS. V zgodovinski pivovarni »Hofbräu« je državni tajnik Esser, mož iz stare garde, ki je bil vedno eden najtesnejših Hitlerjevih tovarišev, včeraj na običajnem letnem zborovanju najzvestejših Hitlerjevih sodelavcev ob priliki 23. obletnice proglasitve narodnosocialističnega programa prebral Hitlerjevo poslanico.

Hitler najprej obžaluje, da ne more priti k proslavi zgodovinske seje 24. februarja 1920, ki je imela tolikšno važnost za nemški narod. Nihče si ne bi mogel predstavljati, kakšna bi bila usoda Nemčije, če bi na tej seji ne objavili znanih osnovnih načel nacionasocialistične revolucije, ki so zbudila nemški narod ter mu dala moč v nevarnem boju proti judovstvu.

Pri tem opozarja, da so bile vse težave, vsi neuspehi premagani po neomajni veri in goreči ljubezni do dobre stvari, tako da je iz težav in ovir vzniknila nova sila za pohod, ki ga nobena sila ne ustavi. Ista železna volja, pravi Hitler, me preveva še danes, da bom izpolnil poslanstvo, ki mi ga je usoda zaupala. Hitler potem poudarja, da je edina razlika med nekdanjim narodnosocialističnim gibanjem in današnjim samo v tem, da je danes vsa ogromna sila nemškega naroda tesno združena pod zastavami nove Nemčije, stranka sama pa da predstavlja železni izraz te velikanske sile in hkrati jamči za dosego zmage ter za obstoj nemškega naroda v bodočnosti. Posebno danes, nadaljuje Hitler, ima stranka nalogo, da krepi narodni duh da ljudstvu pojasni veliko nevarnost, ki mu preti, in ga napolni z zaupanjem ter da s silo nastopi proti slabotnim značajem in nasprotnika brez usmiljenja prežene.

Hitler se nato obrača na mladino, nositeljico plamena zvestobe prejšnjih pokolenj, na nemške žene, ki so tako odločilno pomagale, da se je gibanje razvilo, in ki bodo tudi danes najmočnejša sila v boju za ohranitev nemškega naroda. Ko govori o usodi, ki bi jo nasprotniki pripravljali Nemčiji, če bi zmagali, Hitler izjavlja, da jim bo Nemčija dala jasen odgovor, ki si ga zaslužijo. Ta velikanska borba se ne bo končala z uničenjem arijskih ljudstev, marveč z iztrebljenjem judovstva v Evropi. V sedanji vojni je jasno predvsem to, da sta si plutokracija in boljševizem docela podobna. V njih odsevajo težnje judovstva, ki hoče kakor vedno izkoriščati vse narode. Tudi danes Judje mislijo, da so že skoraj dosegli svoje stoletne cilje, kakor so mislili lani po prvi zimski ofenzivi v Rusiji. A tudi to pot se bodo hudo razočarali. Nemški narod, tako nadaljuje poslanica, bo vpregel vse v svoje sile v tolikšni meri, kakor jo zgodovina človeštva vse do danes še ni videla.

Niti za hip se ne bomo obotavljali poklicati tudi tiste narode, ki so tudi sokrivi izbruha te vojne, naj prispevajo k borbi, ki bo odločilna za bodočnost. Tesno zvezani z našimi zavezniki bomo vzbudili vse duhovne in gmotne sile Evrope v takem obsegu, kakor ga naša celina še ni poznala v svoji tisočletni zgodovini. Te sile so potrebne, da jamčijo Evropi lastni obstoj, v katerem ni le temelj naše velike skupne omike, marveč tudi pogoj za gmotni obstoj vse naše celine. Hitler zaključuje poslanicco s pohvalnimi besedami za junaške nemške armade, ki se na vzhodnem bojišču ob boku zaveznikov bijejo ter kujejo bodočnost Evrope in ji osvajajo gotovo končno zmago.

Odlikovani polki na vzhodnem bojišču

Rim, 25. februarja AS. Zlata kolajna za vojaške zasluge je bila podeljena zastavam 80. pehotnega polka »Roma« in 30. strelskega polka, ki sta se posebno odlikovala na vzhodnem bojišču. Srebrna kolajna je bila podeljena zastavam sedmih nadaljnjih polkov in 73. legiji Črnih srajc »Tagliamento.« Srebrna kolajna je bila podeljena zastavam petih topniških in konjeniških polkov ter polku metalcev min. Vojaški križec za vojne zasluge je bil podeljen 3. polku protiletalskega topništva.

Na jugu se ruska ofenziva ustavlja

Sovjeti so zopet začeli zahtevati drugo bojišče

Berlin, 25. februarja. Iz vzhodnega bojišča prihajajo glasovi o postopnem ustaljevanju in utrjevanju nemških obrambnih postojank na južnem odseku. Rusi ne napredujejo več in ponekod so celo izgubili postojanke, ki so jih zavzeli za ceno nezaslišanih žrtev. Ponekod so bile v zadnjih bojih obkoljene velike sovjetske skupine, kakor 4. motorizirani gardni zbor pri Miusu, ki je bil uničen. Bilo pa bi še prezgodaj govoriti o popolnem zastoju sovjetske pobude na jugu. Rusi še napadajo z velikimi silami pri Miusu ter med Donjecem in Dnjeprom. Pobuda pa deloma že prehaja na nemške čete, ki uničujejo manjše obkoljene sovražne skupine. Zaradi povečane nemške obrambne sile na skrajšanem bojišču in zaradi novih vremenskih razmer na jugu, so ruski napori usmerjeni na srednji in severni odsek, kjer še traja zima. Središče ruske ofenzive je južno in severno področje okoli Orela, kjer je bitka od ure do ure zagrizenejša. Boljševiško poveljstvo pošilja ogromne množice vojaštva in tankov proti nemškim postojankam. Nemške strojnice delajo strahotne vrzeli v teh množicah in računa se, da je padlo že več tisočev sovjetskih vojakov in da je sovražnik zgubil že več sto tankov. Tamkajšnji vojaški krogi ne dajejo nikakih poročil v položaju. Omejujejo se le na izjavo, da pritisk rdečih armad ni imel uspeha in da je vrsta nemških postojank ostala v celoti nedotaknjena.

Čeprav so Nemci izgubili mnogo ozemlja — in ozemlje v Rusiji ni toliko važno — se ustaljujejo na obrambni črti, ki vedno trdneje zaustavlja sovjetski pohod proti jugu. Kar se tiče srednjega in severnega odseka, se ne more še nič točnega reči, verjetno pa tudi tukaj Sovjeti ne bodo mogli dolgo računati na prednosti, katere jim nudi ruska zima. Z drugimi besedami povedano, Sovjeti niso mogli doseči pričakovane vojaške odločitve. Zato so začeli govoriti o drugem bojišču in rdeči diktator je dejal, da leži največje breme borbe proti Nemčiji izključno na sovjetskih ramenih. Tudi sovjetski poslanik v Londonu, Majski je dopovedoval Angležem, naj čim preje začno z ofenzivo, da bo imela Nemčija dve bojišči. Na sovjetske zahteve po drugem bojišču Angleži odgovarjajo, da so celo leto vodili letalsko vojno proti osi, ameriški tisk pa piše, da je bilo ustanovljeno novo bojišče v Afriki in to zadošča, čeprav Sovjeti pravijo, da ne zadošča.

Deportirani otroci

V Londonu tiskajo list »Vzienik Polski« ki je glasilo odbora za pomoč poljskim beguncem, katerega je organiziral v Londonu general Sikorski pod imenom »poljska vlada«. Ta list je pred dnevi prinesel naslednje poročilo, ki v najlepši luči kaže cinizem, kakršen vlada v sedanjem sporazumu med Anglosasi in Sovjeti. Poročilo pravi: »Poljska vlada je doslej preselila v Iran nad 42.000 civilnih prebivalcev, transportiranih v Rusijo, ko je Rusija zasedla poljsko ozemlje. Med temi je 23.300 otrok«. Večkrat se je že govorilo o tem, da so Rusi oktobra 1939, ko so vdrli na Poljsko, v Litvo, Estonsko in Letonsko ter Besarabijo, zvlačili v Rusijo mnogo civilnega prebivalstva, zlasti otrok ki so jih ločili od mater. Odvedli so zlasti zelo majhne otroke, ki še niso mogli razumeti okolja, v katerem so živeli. Takrat mnogi kavarniški politikanti tega niso hoteli verjeti. Zdaj je to potrdila takozvana poljska vlada v Londonu. Torej so to bili Poljaki in torej so bila ta poročila resnična. Vse to spada k sovjetski vzgoji, ki ima načelo odtrgati otroka od matere in ga vzgajati za boljševika. Po boljševiškem vzgojeslovju, čigar glasnik je Lunačarski, ima država vso pravico do otroka, da mu vcepi nova načela boljševiškega življenja, da ga naredi za orodje revolucije.

Razumljivo je torej, da je boljševizem takoj po vstopu v neruske države staršem izropal otroke. Roka se mu je ustavila zlasti na najmanjših otrocih, ki še ne morejo razumeti okolja, običajev in navad v katerih živijo, da ne bi pokvarili drugih, živečih v »čistem« boljševiškem svetu. Odvzem poljskih in baltskih otrok je bil nadvse krut. Če bi se boljševikom posrečilo zlomiti vzhodno obrambno črto, bi to grozno početje nadaljevali tudi v drugih evropskih državah. Njihov namen je, vzgojiti mladino, ki bi se prostovoljno podvrgla boljševiškemu jarmu in vplivala na široke množice svojih sonarodnjakov. V starem veku je delal nekaj podobnega Nabuhodnezar, zdaj dela enako mongolska Azija nad Evropo. Tudi Angleži, dobro vedoč, kaj se je godilo v od Rusov zasedeni Poljski, danes vidijo krdela poljskih otrok, ki prihajajo iz Rusije v Iran in gotovo tudi berejo »Vzienik Polski«, ki navaja število oropanih otrok. Kljub temu pa zagotavljajo, da je Stalinova zmaga edino sredstvo za vzpostavitev evropskega reda, Temu se nihče ne čudi. Angleži so ljudje, ki imajo trdo srce, in jim Sikorski, poljska vlada in vsi drugi mali narodi služijo le kot orodje. Njihovi otroci so na varnem v Kanadi in Združenih državah, druge pa naj Stalin vlači kamor hoče.

Trenja med Stalinom in »vladami« v Londonu

Berlin, 25. febr. AS. Tukajšnji krogi pripominjajo v zvezi z angleško-sovjetskimi odnošaji zanimivo Stalinovo stališče do samozvanih »vlad«, ki uživajo veliko gostoljubnost v Londonu. Kakor je znano, so te »vlade« po ustih svojih bolj ali manj odgovornih politikov in z izjavami v angleških listih izpovedale nove ozemeljske zahteve. Ti predlogi so razdražili rdečega samodržca in zlasti so ga vznemirili predlogi za obnovo poljske države, o kateri govori general Sikorski. Kot je znano, sta London in Washington to dopustila, Stalin pa je drugega mnenja in bi predvsem želel, da bi se take stvari obravnavale v največji tajnosti. Jasni članki v »Pravdi« ter »Izvestjih« izražajo željo, da emigrantske vlade zlasti v pogledu teritorijalnih vprašanj gotovo ne bodo mogle vplivati na Churchilla in Roosevelta. Lažne vlade v Londonu so izrazile zahteve po pokrajinah evropskega vzhoda in juga, torej po pokrajinah, po katerih hrepeni Stalin. Zaenkrat je njegov zavojevalni načrt že preveč jasen. Baltske države, Finska, Romunija, bivše poljsko ozemlje, vojaška premoč nad celo vzhodno Evropo, kjer bi si zgradil odskočno desko za naskok na Nemčijo, zahodno Evropo, nato pa preko morij in oceanov. Mnogo teh pasov sta leta 1942 London in Washington priznala kot boljševiške interesne sfere. Namišljene vlade se zdaj trudijo, da bi London in Washington preklicala ta priznanja. Stalin pa se dviga in protestira.

Tokio, 24. febr. AS. Agencija Domei poroča, da je 23. divizija kitajske narodne armade zahodno od Tajhsiena v provinci Kiengsi uničila okoli 7.000 vojakov iz 4. čungkinške armade. Zajet je bil velik vojni plen.

Bliskovit napad na Insukio

Tokio, 25. febr. AS. Japonske letalske sile so izvedle nenaden bliskovit napad na letališče Insukia v vzhodni Indiji ter poškodovale 15 velikih sovražnih letal. Štiri letala so zgorela. Tudi naprave na letališču so bile poškodovane.

Strahotno odkritje v Španiji

Madrid, 25. febr. AS. V župniški cerkvi v Sardanoli blizu Barcelone so našli veliko jamo, v kateri je ležalo nad 1000 mrtvecev, ki so jih pobili rdeči med civilno vojno in jih tam pokopali. Trupla bodo prenesli na farno pokopališče.

Ameriška bojazen

Lizbona, 25. februarja AS. Bojazen nekaterih odgovornih ameriških krogov zaradi dogodkov na vzhodnem bojišču se izraža v članku »Daily Herald«-ovega dopisnika Cokeja, ki je poročal svojemu listu, da je najglobljи vzrok, na katerem temelji severnoameriški program za ustanovitev mogočnejše armade, kakor jo imajo vsi drugi narodi z Rusijo vred, bojazen in negotovost, na kakšno stališče se bodo postavili Sovjeti. Dopisnik dodaja, da severnoameriško javnost vznemirja vprašanje, kdo bo policaj, ki bo bdel nad boljševiškimi policaji, če bi se sovjetske sile razlile po Evropi, preden bi mogle biti zaustavljene.

Vrzeli med »zavezniki«

Bern, 25. febr. AS. Dopisniki švicarskih listov poročajo iz Londona o naraščajočem nasprotstvu med Rusijo in namišljeno poljsko vlado v Londonu. Ta namišljena vlada je na neko moskovsko noto odgovorila s svojo noto, ki je naredila še globljo vrzel med obe vladi ter vsebuje celo vrsto obtožb. Med drugim očitajo londonski Poljaki Rusom, da so spustili v srednjo in vzhodno Poljsko komunistične padalce, ki naj hujskajo ljudstvo proti poljskim voditeljem v Londonu. Ravno tako očitajo Rusiji, da ne le da ni držala svoje obljube, da bo poslala v Anglijo Poljake, ki se nahajajo na njenem ozemlju, marveč jih je vlekla še dalje v notranjost Rusije, kjer postopajo z njimi kot s sovjetskimi podaniki.

Visoki komisar sprejel Zveznega tajnika iz Perugie

Ljubljana, 25. februarja.

Visoki komisar je sprejel v vladni palači Zveznega tajnika iz Perugie skupaj s pokrajinsko Zaupnico ženskih fašijev ter člani odposlanstva, ki je prinesla Diviziji alpinskih lovcev darove peruginskega fašizma.

Odposlanstvo je spremljal Komandant Divizije, general major Perni ter zvezni Podtajnik Capurso.

Eksc. Grazioli je dostojanstvenikom spregovoril besede tovariškega pozdrava ter jih zadržal v prisrčnem razgovoru.

Komemoracija G. D'Annunzia v Italijanskem kulturnem institutu

Tiskovni urad Zveze fašijev sporoča:

Dne 1. marca bo peta obletnica smrti Gabriela D'Annunzia. Lika junaškega borca in slavnega pesnika, ki je bil najpopolnejši izraz duha in stremljenj novega italijanstva, se bo svečano spomnil tov. prof. Vito Pappaluca.

Vsi tovariši so pozvani naj se udeleže spominske slavnosti, ki bo 1. marca ob 18.30 v avli Italijanskega kulturnega instituta.

Uradni razglasi

Razglas Duceja o vojaških kazenskih sodstvih na ozemljih, ki so v vojnem stanju

Člen 1. Če se odsvojitev orožja ali oborožitvenih predmetov po členu 164. mirnodobnega vojaškega kazenskega zakonika izvrši na ozemlju, ki je proglašeno ali se šteje, da je v vojnem stanju, ali pa izvrši odsvojitev zunaj takega ozemlja vojaška oseba, pripadajoča poveljništvu, zboru, oddelku ali mobilizirani službi, se izreče vojaška ječa ne pod pet let.

Če je dejanje posebno hudega značaja po okolnostih in načinu ali zaradi značaja, vrste ali množine odsvojenih stvari, se uporablja smrtna kazen.

Kazni iz prednjih dveh odstavkov se uporabita tudi, če gre za odsvojitev orožja ali vojaške oborožitvene predmete, ki jih je krivec kakor koli dobil.

Člen 2. Če se oblačilni predmeti ali vojaška oprema po členu 165. mirnodobnega vojaškega kazenskega zakonika odsvoje v okolnostih kraja ali osebe iz prvega odstavka prednjega člena, se izreče vojaška ječa do treh let.

Ob obtežujoči okolnosti drugega odstavka prednjega člena se izreče kazen vojaške ječe od enega do desetih let.

Člen 3. V prednjih dveh členih določene kazni se uporabljajo tudi zoper vsakogar, ki na ozemlju, proglašenem ali štetem, da je v vojnem stanju, pridobi ali po kakršnem koli naslovu pridrži kak predmet iz kaznivega dejanja, kakršno navajata prednja dva člena.

Člen 4. Kdor nagovarja vojaško osebo, da bi storila katero izmed zločinstev iz členov 1. in 2. tega razglasa, se kaznuje, če mu nagovarjanje ni uspelo, ali če je sicer uspelo pa se zločinstvo ni storilo, z vojaško ječo do desetih let.

Vendar je kazen, ki naj se izreče, vselej nižja od polovice kazni, določene za zločinstvo, na katero je nagovarjanje merilo.

Člen 5. Za sojenje kaznivih dejanj po tem razglasu so pristojna vojaška vojna sodišča.

Zastave polkov je treba pozdravljati

Že večkrat je bilo prebivalstvo opozorjeno, da mora izkazati pozdrav zastavam, praporom in znakom polkov, kadar gredo po cesti s predpisanim častnim spremstvom pod orožjem.

Toda vkljub tem opozorilom se dogaja skoro vsak dan, da nekateri ne dajejo dolžnega pozdrava tem simbolom. V večini primerov se dogaja to zaradi nevednosti in ker ni prebivalstvo imelo običaja izkazovati tako spoštovanje.

Z ozirom na to oblastva še niso hotela podvzeti ukrepe proti kršilcem obveznosti, da je treba pozdravljati zmagoslavne znake Oboroženih Sil, bilo pa bi dobro, če bi prebivalstvo vendar enkrat razumelo visoki pomen pozdrava zastavi, ki predstavlja simbol vrednosti in izročila odreda, kateremu pripada.

Pozdrav zastavi je dolžno izkazovanje umestnega priznanja vrednostim orožja, padlim junakom, ki so dali za Domovino kri in meso, obenem pa je tudi dejanje dobre vzgoje in olike.

Kdor te svoje točno določene dolžnosti ne stori, zagreši kazniv prestopek, odkriva pa tudi samega in okolico, v kateri je bil vzgojen.

Sprememba naziva sreskih načelstev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Člen 1. Občo upravo, poverjeno doslej v okrajih sreskim načelstvom, vršijo okrajni civilni komisarji.

Člen 2. Naziv »sreski načelnik« se spreminja v naziv »civilni komisar«.

Razdeljevanje marmelade

Pokrajinski prehranjevalni zavod v Ljubljani obvešča vse prizadete, da lahko dvignejo marmelado pri svojih trgovcih za mesec februar. Pripadajoče količine so bile že objavljene v lokalnem časopisju.

»Vse, ki ne vedo nič o komunizmu - likvidirajte!«

»Likvidacija obsojencev se mora izvršiti v največji tajnosti!« — Nova listina, ki dokazuje, kako komunisti načrtno more vse poštene Slovence

Zadnji porazi, ki so jih doživele komunistične tolpe, so spravili partizansko komando v težak položaj. Toda namesto, da bi partizanski voditelji uvideli brezupnost svoje akcij ter odnehali, skušajo najti nova sredstva te, poživiti svoje zločinsko delovanje. Iz zagate naj bi jim zlasti pomagalo prisilno rekrutiranje novih komunističnih borcev. Toda pri tem so voditelji komunizma zašli spet v novo, še hujšo vrsto zločinstva. Kakor zgovorno priča priložena listina, so partizanski oddelki dobili od svoje komande povelje, naj se vsi mobiliziranci podvržejo izpitom pred komisijo. Če se ugotovi, da mobiliziranci poznajo komunizem in se zanj zanimajo, naj se uvrste med partizanske borce. Tisti pa, ki komunizma ne poznajo, oziroma se zanj ne zanimajo, naj se brezobzirno pomore.

Ta ukaz vzbuja grozo v vsakem človeku, ki ni še izgubil zadnjo troho človečnosti. Edino komunizem v pravem pomenu besede je zmožen takega grozotnega in zločinskega ukaza. Z drugo besedo je to pravi pokolj vseh tistih, ki ne poznajo komunizma ali se zanj ne zanimajo. Pa še zatrjujejo komunisti, da se bore za svobodo slovenskega naroda. Listina, ki jo priobčujemo, neizpodbitno in enkrat za vselej neovrgljivo dokazuje, kakšni so nameni »Osvobodilne fronte« v Sloveniji. To naj vedo tudi tisti intelektualci in imovitniki, ki pričakujejo od partizanstva zadoščenja svojim političnim ambicijam, kajti tudi oni spadajo v vrsto tistih, o katerih bi bila izrečena partizanska sodba, da komunizma ne poznajo.

Spodaj objavljamo faksimile ukaza političnega komisarja 1. bataljona »Ljube Šercerja«:

Štab 1.bataljona "Ljube Sercerja"

K R O

Štev. 416
Na položaju
Dne 3.februarja 1943
Strogo zaupno!

KOMANDI DOLOMITSKEGA ODREDA
NA POLOŽAJU.

Po ustni odredni Komandanta 3 grupe,se morajo vsi na novo mobiliziranci komisijsko pregledani in kateri naj bi se pregledali in sicer komisija se naj sestoji od 3 - 5 100% komunistov,kateri jim naj isprašajo kaj je komunizem,kakšen je cilj komunizma in kateri so svetovno znani vodje komunistov. Isto naj se postopa če se slučajno ugrabi,kakšnjega italjana, ali nemca.

Kateri ljudje znajo odgovarjati na zgornja vprašanja in kažejo zanimanje za komunizem,se jih u vrsti zaenkrat,dokler ni orožja v delovne odelke na ta način bodemo lahko napravili 100% čisto komunistični kadar.Vse one,kateri ne vejo nič o zgodovini komunizma in nimajo zanimanja zato se jih likvidira.

Kolikor kaže danes stanje,je pobegnilo iz naših edinic od novih mobilizirancev nič manj kot 95% to je od 15 decembra do danes. Tega se več nesme pojaviti.

Likvidacija obsojencev na smrt se mora izvršiti v največji tajnosti.Odgovorni ste za vsako dejanje za katero bi morabiti javnost izvedela.

V točno izvršitev.

Smrt fažizmu - svobodo narodu!

Politkomisar:
Fric Novak

Besedilo ukaza štaba I. bataljona »Ljube Šercerja«:

Štev. 416. — Na položaju. — Dne 3. februarja 1943. — Strogo zaupno.

Komandi Dolomitskega odreda, na položaju.

Po ustni odredbi Komandanta 3 grupe, se morajo vsi na novo mobiliziranci komisijsko pregledani in kateri naj bi se pregledali in sicer komisija naj sestoji od 3—5 100% komunistov, kateri naj jim izprašajo, kaj je komunizem, kakšen je cilj komunizma in kateri so svetovnoznani vodje komunistov. Isto naj se postopa če se slučajno ugrabi, kakšnega italjana, ali nemca.

Kateri ljudje znajo odgovarjati na zgornja vprašanja in kažejo zanimanje za komunizem, se jih uvrsti zaenkrat, dokler ni orožja v delovne oddelke na ta način bodemo lahko napravili 100% čisti komunistični kadar. Vse one, kateri ne vejo nič o zgodovini komunizma in nimajo zanimanja zato se jih likvidira.

Kolikor kaže danes stanje, je pobegnilo iz naših edinic od novih mobilizirancev nič manj kot 95% to je od 15. decembra do danes. Tega se več ne sme pojaviti.

Likvidacija obsojencev na smrt se mora izvršiti v največji tajnosti. Odgovorni ste za vsako dejanje za katero bi morebiti javnost izvedela.

V točno izvršitev.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Politkomisar: Fric Novak, l. r.

Spomladanska kri spreminja ljubljanske običaje

Ljubljana je zadnja jutra spet zavita v gosto meglo. Prav do tal se useda, se vali in vrtinči. Tako zelo je gosta, da res ne vidiš več ko nekaj metrov pred seboj in da se ti osebe, ki jih srečavaš, zde, ko da bi prihajale iz drugega sveta. Sicer jih je v zgodnjih jutranjih urah malo; nekateri pridnejši hite, zavijajoč se v suknje, na delo, druge vodi pot v cerkve k mašam, veliko pa se jih rajši pelje s tramvajem; to so predvsem tisti, ki se peljejo v službo v bolj oddaljene mestne predele. Taki so tudi stari znanci vseh sprevodnikov, ki se z njimi prav po domače pomenijo o vsem mogočem.

Počasi pa ulice le ožive. Mladina, dijaki in dijakinje jo sklonjenih glav in zaspanega obraza mahajo v šole. Očividno so slabo razpoloženi, saj aktovke tako malomarno nosijo, za nikogar se ne zmenijo, le včasih pogledajo na uro, boječ se, da ne bi zamudili. Potem jih čaka opomin, morda celo ukor, končno pa še lepe in spodbudne pridige staršev.

Starejši gospodje ki imajo lastne pisarne ali pa trgovine, izrabijo čas pred odprtjem za kratek sprehod po Tivoliju, ki v tem času še sameva. Hodijo običajno po dva skupaj in se menijo o poslovnih stvareh.

Najbolj obiskan v jutranjem času pa je živilski trg. Nakupovalkam ze zdoma najbolj mudi, kajti vsaka bi rada odnesla levji delež vsega, kar se bo na trgu dalo dobiti. Ko je nakupovanje končano, se stare znanke zbero, se z izbranimi besedami spomnijo vseh odsotnih tovarišic, daljnih znank in prijateljic, glavni del pogovora pa posvete svojim križem in težavam. V lepi skladnosti se vrstijo nasveti za kuhinjo in dom in odobravanje zadnjih modnih novosti.

Proti poldnevu pa sonce prodre skozi meglo in oblije z bleščečo svetlobo mrzle stene poslopij in vlažne ulice. Tedaj tudi zaspani »martinčki« prilezejo na beli dan; pot jih zapelje seveda na promenado. Saj je skušnjava vendar tako velika in težko se je odreči lepemu užitku, ki ti ga nudijo od sonca obsevane in doslej samevajoče stene palač ob Ulici 3. maja. Med vsemi prednjači palača Trboveljske družbe, kjer kmalu zmanjka življenjskega prostora za zamudnike. Zvitejši posnemajo ježa in njegove metode, s katerimi mu je uspelo spoditi lisico iz njenega bivališča. Če uspejo, jim blažen smehljaj oblije ustnice — zdaj so se udobrovoljili in jim bo kosilo prav prijetno teknilo. Dober tek!

Včeraj, morda že predvčerajšnjim so mestni delavci v Tivoliju namestili klopi. Gotovo so jih vsi obiskovalci Tivolija že težko pričakovali. O tem nedvomno priča polnoštevilna zasedba takoj po kosilu in v zgodnjih popoldanskih urah. Glavnino obiskovalcev sestavljajo študentje, ki se pridejo semkaj odpočit po napornem sedenju v šoli, drugi pa se hočejo naužiti svežega zraka, preden bodo morali oditi v temne šolske prostore. Mlade mamice pripeljejo malčke v vozičkih na sprehod, gredo nekajkrat gor in dol po glavnem sprehajališču, nato pa si poiščejo kak prostor na klopici, da se malo odpočijejo, preden jih družinske dolžnosti ne spomnijo, da bo treba iti domov. V takih trenutkih, ko iščejo prostor, se pokaže, da naša mladina, čeprav tolikokrat citirana, vendar ni tako slaba.

Uslužno odstopijo, odnosno se umaknejo s svojega prostora, če se jim zdi, da oko mlade gospe »špekulira« na njihov prostor. Z dostojnim priklonom, ki pomeni hkrati prepustitev prostora, se oddalje, a nemirna kri jim ne da, da ne bi sami takoj začeli ogledovati novih postojank. Včasih pa pride do pravih štafet, kajti tukaj bolj kakor kjer koli drugod velja načelo: Kdor prej pride, prej melje.

Pozabiti pa ne smemo zgodnjih zaljubljencev, ki se ne boje niti mraza niti spremenljivega pomladanskega vremena. Številni vztrajajo v svoji gorečnosti še od lanske jeseni, drugi so že letošnji. Najbrž se tudi oni zavedajo, da so spomladanci splošno priznani za najboljše na vseh popriščih. Vsa čast jim, saj so junaško odvrgli zimsko perje in se spustili v odprto borbo z vsemi spomladanskimi nevihtami.

Tivoli je potemtakem središče prvega pomladanskega vrenja in razpoloženja. Brž ko bo glavno sprehajališče popolnoma osušeno, se bo naval nanj povečal. To se bo zgodilo v nekaj dneh, če se seveda vreme ne bo spremenilo. Bog daj, da bi ostalo takšno, kakršno je bilo v zadnjih dneh.

Drobne gospodarske

Nove delniške družbe v Zagrebu. V teku lanskega leta je bilo vpisanih v trgovinski register v mestu Zagrebu 51 novih delniških družb z glavnico 513 milijonov kun. Povišanja glavnice obstoječih delniških družb so znašala lani 80 milijonov kun.

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

35

POT POLITIČNE MOČI PETROLEJA

Kljub vsemu temu sta mislili Amerika in Anglija, da Cardenas ne bo vzdržal. Toda Cardenas je vzdržal in vzdržala je Mexko ter s tem postala zgled vsej Južni Ameriki. Ko je bila petrolejska družba Standard Oil dokončno razlaščena, tedaj so to sprejele z veseljem tudi druge južno-ameriške države: Argentinija, Brazilija, Chile in Ecuador.

Čim dalj pa je Cardenas vzdržal, tem težje je bilo za petrolejske gospode. Amerika je sprevidela, da ni dobro za njene petrolejske rezerve, če ostane še naprej v takih odnosih z Mexiko in je gledala, da sklene premirje že zaradi tega, da ostane mexiški petrolej kot rezerva demokratskim državam.

XII.

BOJ ZA MEZOPOTAMIJO. — ZASEDBA PORUHRJA IN GRŠKO-TURŠKA VOJNA.

Dne 11. januarja 1923 je vkorakalo v Poruhrje 8000 francoskih vojakov. Prišli so s tanki in topovi, pionirji in kavalerija in general Degoute se je naselil s svojim štabom v Kruppovi vili.

General Castelnau je izjavil: »Mi smo Nemčijo politično skopili, drugič smo jo vojaško skopili in zdaj tretjič jo bomo skopili še gospodarsko...« In Francozi so zaprli vse voditelje industrije. Oni so predpisali, koliko premoga morajo izvažati.

A premoga niso izvažali. Uslužbenci in delavci so se zadržali kar najbolj pasivno. Trgovci niso hoteli Francozom ničesar prodati. Počutili so se čedalje bolj negotove in več je bilo mrtvih.

Zasedba Poruhrja je spravila Nemčijo v gospodarsko stisko. Primeri to zgovorno potrjujejo; pred zasedbo Poruhrja je imela še enkrat tolikšno vrednost kakor po zasedbi. Če je v aprilu 1923 veljal liter mleka 670 mark, je veljal v juniju istega leta 1500 mark in v septembru istega leta 24.000 mark. Francozi sami od zasedbe Poruhrja niso imeli veliko in so ga leta 1925 spet izpraznili.

Kaj ima prav za prav zasedba Poruhrja opraviti s petrolejem? Francija se je uklonila Angležem v Mezopotamiji in je dobila v povračilo pristanek Angležev, da zasede Poruhrje.

*

Meseca septembra 1922 v Smirni. Mesto, že od nekdaj trgovsko središče Male Azije, je bilo v plamenih. Tedne in tedne dolgo so ležali nad razvalinami mesta gosti oblaki dima.

Maja meseca 1919 so zasedli Smirno Grki po naročilu zaveznikov. V letih 1920 in 1921 so prodrli iz Smirne v Anatolijo in uničili vse, kar je bilo turškega. Leta 1922 so se Turki vrnili. Ob tej vrnitvi je ostal živ le malokateri Grk in Armenec. Kar se je moglo rešiti, je vse bežalo v Smirno. In na sklep antante naj bi se vrnilo vse grško-armensko prebivalstvo Male Azije — računali so na 2 milijona ljudi — v Salonike in Atene.

Angležinja Claire Sheridan je bila tedaj v Smirni in je opisala to »preseljevanje«. V določenem času se je moralo izseliti iz mesta 80.000 ljudi. Pripravljenih pa je bilo samo 11 parnikov. Moški so morali ostati, da pomagajo znova zgraditi, kar so Grki porušili. Družine so bile raztrgane, žena ločena od moža, oba od otroka, sinovi so bili ločeni od svojih staršev. Vkrcavanje je trajalo več tednov in ljudje, ki so čakali na vkrcanje, so se parili v žgočem soncu. Veliko žena je pomrlo na porodu, druge od bolezni, spet druge je stria množica. Veliko otrok je utonilo. Vsepovsod so ležali mrtvi. Kam naj gredo ti ljudje, kje in kako naj dobijo v Grčiji, ki je tako obubožala v vojni s Turčijo, kako naj dobijo to, kar so imeli doslej? Delo, zaslužek, družino. Lakota in bolezen sta pobrala na tisoče in tisoče ljudi, brezposelnost in beda sta povzročala hude nemire in komunistične vstaje in ta »preselitev« Armencev je privedla Grčijo na rob propada.

Vsa ta igra pa ni bila drugega kakor stransko dejanje borbe za petrolej Male Azije. 300.000 grških vojakov in milijon Armencev je umrlo zaradi petrolejskih vrelcev Iraka.

Irak ima polovico površine Nemčije, prebivalstva pa ima le 4 milijone. Dežela je bila v času, ko se je sedanji Mossul imenoval Ninive in je bil še v cvetu Babilon, ena izmed najbogatejših pokrajin na svetu. Pokrajina med Tigrisom in Evfratom je bila en sam sadni vrt.

Danes je od te nekdaj tako rodovitne pokrajine le še kakih 35.000 kv. kilometrov plodne zemlje, vse drugo je puščava, stepa ali barje. V nešteto vojnah, ki so jih tod vojevali Sumerci, Arkadijci, Babilonci, Asirci in Kaldejci, Medijci in Perzijci, Grki in Parti, so bile porušene vse zajeze in nasipi ter uničene vodovodne naprave. Tako imenujejo Arabci danes južni del okoli Basre zaradi peklenske vročine »središče pekla«, severni del pa je ena sama pustinja. Nihče bi se ne brigal za to daljno turško provinco, če bi ne našli v njej leta 1902 — petrolej.

Že Plinij pripoveduje v svoji knjigi »Življenje Aleksandra«, da je pri Ekbatani ognjeno žrelo, »dolina, polna tekočega ognja«. Plutarh pa je pisal: »Babilonska pokrajina je polna podzemnega ognja.« Ti stari viri so napotili ob koncu prejšnjega stoletja nekega d'Arcyja, da je šel na raziskovanje perzijskega petroleja, neki angleški misijonar pa je poskusil srečo v Mezopotamiji. Ta angleški misijonar — Harwood — je imel srečo. Njegova najdba je takoj izzvala srdit boj. Perzijskih petrolejskih vrelcev se je lotila Anglo-Persian Oil Company. Neki Amerikanec, admiral Colby Chester, ki je bil poslan semkaj kot šef komisije, ki naj preišče armensko vprašanje, pa je istočasno pričel vrtati v bližini Mossula. V Carigradu si je zagotovil pri turški vladi pravico izkoriščanja petrolejskih vrelcev. Toda to ni trajalo dolgo. Sultan Abdul Hamid je zavohal dober posel in je prenesel petrolejska polja v okolici Mossula na svoje ljudi. Da bi več izkupil, je povabil k pogajanjem z Amerikanci še Angleže in Nemce.

Drobne novice

Koledar

Petek, 26. svečana: Matilda, devica; Viktor, spoznavalec; Aleksander, škof.

Sobota, 27. svečana: Gabriel, žal. M., spoznavalec; Leander, škof.

Lunina sprememba: 27. svečana zadnji krajec ob 19.22. Herschel napoveduje dež in sneg.

Novi grobovi

✝ **Inž. Franc Žužek.** V Ljubljani je umrl v visoki starosti g. inž. Franc Žužek. Blagega pokojnika bodo pokopali v petek 26. t. m. ob pol 3 iz kapele sv. Frančiška na Žalah. Sv. maša zadušnica bo v soboto ob 8 v trnovski farni cerkvi.

✝ **Frančiška Lavrič.** V Ljubljani je umrla gospa in mati Frančiška Lavrič, uradnica poštne hranilnice. Blago mater bodo pokopali v soboto, dne 27. svečana ob treh popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Žalah.

✝ **Roza Schober.** Umrla je v Jožefišču po daljšem bolehanju gdč. Roza Schober, nekdanja kuharica pri družini pokojnega dr. Fr. Detela. V dolgih 38 letih si je s svojo pridnostjo in zvestobo pridobila zaupanje in spoštovanje vse družine. Odšla je zdaj k Bogu po plačilo. Pogreb bo v petek 26. t. m. ob pol 4 popoldne iz kapele svete Marije na Žalah.

Naj rajnim sveti Večna Luč! Vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Baby Strickbergerjevi v slovo

Tako se nam zdi, da si še med nami. Saj ni mogoče, da si se za vedno poslovila. Kar čakamo, kdaj boš spet prišla in nas spet osvežila s svojim smehljajem. Kadar smo bili trudni tega velikega sveta, kadar smo bili nesrečni, si nam Ti s svojo kipečo mladostjo pregnala bridkost, spet smo vedeli, da ni tako hudo na svetu. Res, vsi mladi in čisti po svojih srcih sejejo okrog sebe mladost in srečo. V svoji duši si imela toliko sonca, vedno, tudi ko Ti je telo že omagovalo. »Kogar ljubijo bogovi, umrje mlad,« tako so dejali že stari narodi. — Saj je vsakemu, ki se zgodaj poslovi, prihranjeno toliko razočaranj. Ko si odšla od doma, da se pozdraviš, smo vsi mislili, da boš prinesla s seboj zdravja. Daleč od mamice in očka Ti je krvavelo srce in želela si samo domov. Bil je sveti večer, zate ga ni bilo, tudi očka in mamica sta plakala ob plapolajočih svečkah pri jaslicah, ko sta mislila nate. Morda sta slutila... Potem si pisala, da bi prišla rada domov. Ti si že dobro vedela, zakaj se Ti je tako mudilo. Potem si zorela: kot jabolko v jeseni. Prvi žarki pomladanskega sonca so Ti poljubljali ličeca, da so bila vedno lepša... Sama si dobro vedela, morda najbolj. — Tvoja duša je bila bistra: ko je prišla ura, si mamici pomahala: »Mamica, jaz zdaj grem.« Tako se poslavljamo, kadar gremo za nekaj ur. Ti pa si odšla za vedno .. Potem smo se poslovili od Tebe vsi po vrsti... toliko jih je bilo. Najlepše pa so se poslovile male deklice, ki imajo prav tako lepe dušice kot Ti, zato jim je iz prsi prikipela tako lepa pesem. Pesem je izzvenela kot si odhitela Ti.

Izšel je v slovenskem prevodu — zbirka „Naša knjiga" — znamenitI roman letalca Exupéryja:
VETER, PESEK IN ZVEZDE
Knjiga v elegantni opremi in s fotografičnimi posnetki mest in krajev stane za nenaročnike L. 60·—
Založba „Naša knjiga" Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred škofijo 5

— **Maša za pok. gospo Ano Ciperle** bo v petek 26. t. m. ob 8 pri sv. Jožefu.

— **Lepo vreme traja dalje.** Vse kaže, da bo lepo vreme trajalo še nekaj dni. Noči so jasne in primerno mrzle. Jutra nekoliko meglena in zmerno mrzla. Podnevi pa še sonce močneje pripeka in so dnevi pomladansko topli. V sredo je bil dosežen dnevni temperaturni maksimum +15.4 stopinj. Prava redkost za februar. V četrtek zjutraj minimum —3. Barometer 773.1 mm. Zjutraj je v mestu vladala megla, okolica pa je bila brez megle. Megle je največ ob Ljubljanici, okrog devetih pa se navadno že dvigne.

— **Tekmovalcem za knjižne nagrade,** ki jih bo 15. marca določil žreb za pravilno rešitev nagradne uganke v letošnji »Družinski pratiki«, svetujemo, naj zaradi prihranka na poštnini pošiljajo rešitve v skupinah v enem zavitku. Priložiti pa je treba za vsak naslov odgovarjajoči nagradni kupon. Kdor še ni kupil »Družinske pratike«, si jo lahko še preskrbi do konca februarja.

— **Velike sončne pege.** Praška zvezdarna je v sredi februarja nenadoma opazila na soncu veliko skupino sončnih peg. Dne 17. februarja so opazovalci našteli vsega skupaj 17 sončnih peg, ki so bile prav svojevrstno razpostavljene. Tri velike pege, velike kakor naša zemlja, so tvorile približno enakostraničen trikotnik, v katerem so bile še številne druge pege. Konec tedna okrog 20. februarja je skupina sončnih peg že dosegla sredino sončne oble. Verjetno je, da bomo učinek sončnih peg lahko opazovali tudi na vremenu.

— **Vsi novi naročniki »Knjižice«** dobijo vse letošnje številke kakor tudi »Duhovni koledarček 1943«, dokler ne poide. Naročnina »Knjižice« 12 L. — Marca izide »Naš krmar« (spisal dr. Vilko Fajdiga). — Naročite se na »Knjižice«!

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Duhovniška vest. Vikarijska cerkev v San Tommaso, ki je bila do zdaj združena z župnijo Camigna, je povzdignjena v samostojno faro. Za prvega župnika je nameščen g. Anton Žagar, ki je bil župnik v Zolla, pa je pred dobrim letom odšel na jug, odkoder se je pred nedavnim tudi srečno vrnil.

Posvetitev nadškofije brezmadežnemu Srcu prečiste Device. Ob priliki posvetitve nadškofije presvetemu Srcu Brezmadežne dne 24. decembra 1942 je prevzvišeni nadškof v pozdravni in vdanostni brzojavki naznanil ta slovesen dogodek svetemu očetu. Zadnji škofijski list prinaša odgovor sv. stolice na vdanostno sporočilo: »Sv. oče se je iskreno razveselil vdane posvetitve gorizijske nadškofije brezmadežnemu Srcu Marije, se zahvaljuje za sinovske molitve, priporoča vso nadškofijo materinskemu varstvu nebeške Kraljice in pošilja svoj apostolski blagoslov. Kardinal Magliona.«

Z Gorenjskega

Lepo slovo deželnega svetnika. Deželni svetnik dr. Skalke v Kranju je poklical vse uslužbence in nameščence svojega urada na zborovanje, kjer se je vsem zahvalil za njihovo delo in požrtvovalno sodelovanje ter jim sporočil, da odhaja k vojakom. Z okrožnico pa se je deželni svetnik poslovil od vseh državnih uradov, občinskih komisarjev, vodij orožniških postaj, šolskih vodstev in krajevnih kmetijskih voditeljev svojega okrožja. Za čas, ko bo v vojni službi ga bo nadomeščal deželni svetnik Michels iz Celovca.

Gozdni požar na Grmadi. V nedeljo 14. februarja zvečer je začel goreti na Grmadi gozd. Ogenj je nastal najbrž zaradi nepazljivosti kadilcev ali pa so zažgali otroci. V razmeroma suhem gozdu, ki je imel na tleh precej dračja, se je ogenj hitro razvnel. Na večer je bilo ogenj videti daleč naokrog, gasit so prišli gasilci iz Tacna in so tudi ogenj kmalu pogasili.

Kinopredstave na Gorenjskem. »Karawanken Bote« od 20. februarja prinaša spored gorenjskih kinogledališč do 25. februarja. Vsega skupaj je na Gorenjskem 15 kinogledališč, med temi na Jesenicah, v Domžalah, v Kranju, v Šk. Loki, v Litiji, v Tržiču, v Radovljici, v Kamniku in na Bledu. Vsa ta kinogledališča imajo predstave vsak dan, večinoma le ob 8 zvečer. Le ob nedeljah in sobotah pa imajo predstave še kinogledališča v Mežici, v Žireh, na Črnučah, v Št. Vidu, v Šmartnem pri Kranju in v Bohinjski Bistrici. Pri vsakem filmu predvajajo tudi zvočni tednik.

Hude nesreče. Na postaji Bohinjska Bistrica je pomožni delavec jeseniške tovarne šel čez tire, ne da bi pazil na premikajoči se vlak. Lokomotiva ga je zagrabila, podrla in padel je pod kolesje. Na srečo mu je kolo odrezalo levo roko. Prepeljali so ga v bolnišnico na Golnik. — Železniški uradnik Julij Seunig iz Vižmarjev je imel službo na postaji v Št. Vidu. Stal je preblizu tira in ga je vlak odbil s tako silo ob zid, da je odletel kot žoga. Pri tem si je zdrobil desno nadlehtnico. Prepeljali so ga na Golnik. — Ana Črtanc iz Črnuč je rezljala lesene igračke in figure za šah. Od barve mastne in umazane roke si je umila v gorljivem razredčilu za barve. Nepremišljeno si je nato hotela posušiti roke nad ognjem. Takoj sta bili roki v plamenu in reva se je hudo opekla.

Sprejem v koroško domovinsko zvezo. V Naklem je bilo sredi februarja zborovanje, na katerem je krajevni skupinski vodja Češark razdelil okrog 110 članskih izkaznic koroške domovinske zveze. Opomnil je na novo sprejete člane, naj vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti ter jih je zaobljubil.

S Spodnjega Štajerskega

Hiša vaške skupnosti v Svečini nad Mariborom. V nedeljo 21. februarja so v Svečini slovesno odprli na novo urejeno hišo vaške skupnosti. »Marburger Zeitung« v daljšem članku podčrtava to lepo pridobitev Svečine in pri tem poudarja, da so še za časa srbske nadvlade tudi v Svečini začeli z graditvijo Slomškovega doma. Ker so bili napori Slomškovih društev domačemu ljudstvu tuji, ni bil odmev tega poskusa med prebivalstvom niti tako velik, da bi bili stavbo mogli dokončati, niti, da bi jo mogli kasneje prežeti s kulturnim življenjem. Tako je končno stala stavba v surovem več let nedograjena kot primer pristno srbskega: rad bi pa ne morem. Štajerska domovinska zveza, urad za ljudsko prosveto, je sedaj prevzela nedograjeno stavbo in kljub gradbenim težavam v četrtem vojnem letu stavbo uredila v Dom vaške skupnosti. Pri opremi je bilo treba sicer marsikaj potrpeti, vendar je dom urejen in bo služil krajevni skupini. Ima veliko dvorano za 300 oseb s prostornim odrom, potrebnimi garderobami in pritiklinami. Prav tako so v domu dobile prostora vaška knjižnica in urad Štajerske domovinske zveze. Na slovesno otvoritev je prihitel zvezni vodja Steindl z mnogimi drugimi predstavniki. Popoldne je bila v dvorani prva prireditev.

Lepa nabirka predzadnjo februarsko nedeljo. 21. februarja so na Štajerskem nabirali za zimsko pomoč. Vsa Štajerska je nabrala 880.223 M, Spodnja Štajerska je od tega nabrala skoraj četrt milijona, namreč 244.996 M. Lansko leto je na to nedeljo bilo nabranih le 140.000 M na Spodnjem Štajerskem. Trboveljsko okrožje in okrožje Maribor-mesto sta letos podvojila nabrani znesek.

Nesreča poljskega delavca. Poljski delavec Anton Drobne iz Meljske občine je z levo roko prišel med mlinsko kolo, pri čemer je dobil hude poškodbe. Prepeljati so ga morali v bolnišnico.

Zaradi nesreč ob zatemnitvi opozarja mariborski dnevnik pešce, naj bodo disciplinirani in naj nikar ne hodijo po cesti, ki je določena za vozila. Pešec mnogo lažje opazi prihajajoče vozilo, kakor pa voznik avtomobila. Večina prometnih nesreč ob zatemnitvi gre na račun pešcev.

Poroke. V Celju so se poročili: Ivan Lah in Rafaela Vončina, Štefan Pišanec in Marija Koštomaj, Valter Leskovar in Vilma Godec, Friderik Poljutnik in Silva Karner, Karl Čonšek in Silva Oražem, vsi iz Celja.

Smrtna kosa. V Celju so umrli: Pavla in Olga Brezec, Avgust Mesarič, v Dobrni Ferdinand Trenz, v Višnji vasi pri Vojniku Avrelija Sevnikar roj. Steble in Viktor Dokler, v Laškem Ivan Hrastnik, v Dobrni 84 letni Jakob Blažič iz Lokovega, 83 letna Alojzija Lešnikova iz Lipja in 72 letna Helena Felicijanova iz Zavrha.

Iz Hrvaške

Nadaljevanje čiščenja zahodno-bosanskega prostora. O sedanjih uspešnih vojaških nastopih združenih italijanskih, nemških in hrvatskih vojaških edinic proti partizanskim oddelkom v zahodni Bosni, ki ima za cilj končno uničenje vseh odmetnikov v tamošnjih krajih, poroča tudi beograjski nemški dnevnik »Donau Zeitung« in pravi, da so že dosedanji nastopi dosegli popolu uspeh. V dosedanjih bojih, v katere so morali poseči odmetniki, ker so jih posamezne vojaške edinice navadno obkolile, so imeli partizani nad 5000 mrtvih, enako število ranjenih. Na bojišču so morali pustiti velik plen v orožju in hrani. Posamezni odmetniški oddelki so bili skoraj popolnoma potolčeni, le tu in tam se je nekaterim odmetnikom posrečilo pobegniti brez vsega v brezvodno gorovje. »Donau Zeitung« tudi poudarja, da odmetnikom zelo primanjkuje med drugim tudi soli. Pomanjkanje soli bo sedaj še večje, ker so partizani morali pustiti v skladiščih vse zaloge soli. Dosedanji nastopi združenih zavezniških vojaških edinic so imeli za posledico osvoboditev Slunja, Bihača, Bosanske Krupe, Bosanskega Petrovca, Korenice, Ključa, Udbine in Lapača.

Hrvatsko odlikovanje bolgarskih generalov. Ob navzočnosti pravosodnega ministra NDH je hrvatski poslanik v Sofiji, dr. Židovec, razdelil odlikovanja, katera je podelil Poglavnik DNH bolgarskemu vojnemu ministru generalu Mihovu in generalom Lukaču, Airanovu, Penevu ter ostalim višjim bolgarskim oficirjem. V čast ministra dr. Artukoviča je tamošnji hrvatski poslanik priredil tudi slavnostno kosilo, katerega se je udeležil tudi predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Filov z več člani svoje vlade.

Italijanski konvoj na Sredozemlju

Stanje železniškega prometa v NDH. Po najnovejših podatkih so imeli v NDH v razdobju lanskega leta 10.325 brzovlakov, 110.242 osebnih vlakov, 75.045 mešanih vlakov, 164.410 tovornih vlakov in 32.300 režijskih vlakov. Skupno je torej vozilo lani po hrvatskih železnicah 392.322 vlakov, ki so prevozili 22,923.000 kilometrov, od tega števila brzovlaki 1,298.900 km, potniški vlaki 6,270.800 km, mešani vlaki 2,249.000 km, tovorni vlaki 11,109.900 km in režijski vlaki 1,995.000 km.

Stanje poštnega uradništva v NDH. Po zadnjih podatkih je na področju NDH zaposlenih 6639 poštnih uradnikov in uradnic. Od tega števila je 4571 državnih poštnih uslužbencev, 379 pomožnih uslužbencev in 1689 uslužbencev pri državnih pogodbenih poštah.

Obnovitev zrakoplovnega prometa med Zagrebom, Dunajem in Berlinom. V začetku prihodnjega meseca bo nemška Lufthansa zopet obnovila zrakoplovni promet med Berlinom, Dunajem in Zagrebom. Letala bodo letala dvakrat tedensko v obe smeri.

Konference zaradi prehrane posameznih hrvatskih pokrajin. Minister za narodno gospodarstvo NDH dr. inž. Josip Balen je imel prejšnji teden več konferenc z velikimi župani posameznih velikih žup. Na konferencah so razpravljali samo o vprašanju prehrane posameznih hrvatskih pokrajin. Poleg resornega ministra je bil na konferenci stalno navzoč tudi glavni ravnatelj za prehrano, državni tajnik dr. Štefan Kraft. Tako minister dr. Balen, kakor tudi dr. Kraft sta priporočala vsem županom, naj ukrenejo vse potrebno, da bodo ljudje res obdelali vso razpoložljivo zemljo in jo zasejali s pšenico, ječmenom, prosom, ržjo in koruzo. Ljudje naj povsod posade tudi mnogo krompirja. Na konferenci so veliki župani izrazili željo, da bi bilo potrebno, da bi državna uprava še odločnejše posegala v ureditev vprašanja prehrane ljudstva v posameznih hrvatskih pokrajinah. Tozadevno so dobili veliki župani tudi potrebna navodila.

Iz prometa vzete znamke. Po poročilu »Hrvatskega naroda« bodo s 15. februarjem vzete iz prometa vse franco, porto in dobrodelne znamke bivše Jugoslavije, pretiskane z žigom Neodvisno Države Hrvatske.

Skrb za delavstvo. Že spomladi 1941 je dala hrvatska vlada na razpolago 100 milijonov kun za graditev delavskih stanovanj. Delavske mezde so bile zvišane in delavstvu je bil priznan plačani dopust. Ustanovljenih je bilo več delavskih nabavljalnih in kreditnih zadrug ter javnih kuhinj. V Zagrebu se hrani v javnih kuhinjah nad 500, v Mostarju nad 600, v Sarajevu pa 3000 delavcev. Več delavskih javnih kuhinj bo še ustanovljenih. V polni meri je poskrbljeno tudi za kulturne potrebe delavstva.

Izšla je nova knjiga »Slovenčeve knjižnice«
svetovnoznani roman
»LORNA DOONE«
Spisal R. Blackmoore.
17. stoletje s svojo čudovito romantiko zaživi v tej knjigi z vso bujnostjo.
Knjigo dobite po vseh knjigarnah in trafikah.
Naslednja knjiga bo **»POSTRUŽKA«** Spisal Dario Nicodemi.
Povsod znana igra »Scampolo« je spisana po tej knjigi!

BERITE IN ŠIRITE »SLOVENCA«!

Drobna ljubljanska kronika

Pianist Anton Trost je prav gotovo na prvem mestu med vsemi našimi umetniki-koncertanti. Z vso suverenostjo obvlada svoj instrument, ne pozna nobenih tehničnih težkoč, vse mu je največja lahkota, prav posebno pažnjo pa polaga pri svojih izvajanjih na čustveno plat posameznih umetnin. Njegovi koncertni nastopi, ki so hvala Bogu v zadnjih dveh letih zelo pogosti, so vedno največji in najlepši praznik našega koncertnega življenja. Koncert bo v ponedeljek, 1. marca ob pol 7 v veliki unionski dvorani. Podrobni spored se dobi v knjigarni Glasbene Matice. Vsa mesta pa so popolnoma razprodana.

Tretja javna produkcija Glasbene akademije bo danes ob 18.30 v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu so pevske, klavirske in violinske skladbe ter slovita Beethovnova sonata za rog in klavir. Sporedi po 3 in 1 liro se dobe v knjigarni Glasbene Matice in pri večerni blagajni.

Igralci frančiškanskega odra so vam pripravili za predpust prijetno razvedrilo z novo veseloigro »Ulica št. 15«, ki bo uprizorjena v nedeljo, 28. februarja ob 5 popoldne. Kakor za vse dosedanje predstave, ki so bile po večini razprodane, je tudi za to veseloigro veliko zanimanje, zato si priskrbite vstopnice v predprodaji v trgovini Sfiligoj in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane.

Lepi dnevi kot spomladi. Že nad teden dni so lepi, prav spomladanski dnevi, ki izvabljajo meščane na sprehode. Tivolski sprehodi so oživeli. Glavna in široka cesta je vsak dan od dopoldneva do večera živahna in polna sprehajalcev. Mestna vrtnarija je že postavila ob robeh lesene klopi, na katerih so mamice in drugi lepo sončijo, mladina se poigrava in skače okrog. Mnoge rože — trajnice — so že začele lepo poganjati, tako zlasti tulipani. Po raznih gredah v Trnovem in Krakovem pa je te dni postalo že kaj živahno. Mnogi so začeli grede prekopavati in so že vsadili prvi, zgodnji grah, ki ga navadno sejejo šele v marcu. Nekateri so vsadili tudi že korenček, ki lahko prenese zmeren mraz.

Kljukec s Pavlihu, Mazač in Stiskač, Cvetko in Roža, Lukec in Boža, sami veseli pari, vsak vam bo povedal, zakaj je postavljen v Goldonijevi veseloigri »Lažnivec«. Uprizorjen bo v nedeljo ob 5 pop. Predprodaja vstopnic bo na dan predstave od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12-I, desno.

»Pričarani ženin«, burka v treh dejanjih, je v nedeljo sijajno uspela. Nabito polna dvorana se je polni dve uri prijetno zabavala ob zapletu in razpletu ženitve z Amerikancem, vaške klepetulje in čevljar Urh so preskrbeli za smeh in dobro voljo. — Na splošno željo občinstva in ker mnogo ljudi ni dobilo vstopnic se igra ponovi neprklicno zadnjič v soboto, 27. februarja ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Priporočamo, da si vstopnice preskrbite v predprodaji v četrtek petek pri dnevni blagajni od 17 do 19.

Obsodba zaradi gozdnih tatvin. Lani novembra in decembra so štirje moški, stanujoči v Spodnji Šiški, začeli kar na debelo izsekavati gozde okoli Mosteca ob Večni poti. Posestnikom Ivanu Taškarju, Francetu Baharju in Valentinu Babniku v Zgornji Šiški so posekali 3 velike smreke in 8 velikih borovcev v skupni vrednosti 4900 lir. Posekana drevesa so prodali. Naposled pa so bili vsi štirje aretirani in ovadeni sodišču zaradi gozdne tatvine. Ker sta bila dva med obtoženci že dvakrat zaradi tatvine kaznovana na strogi zapor, so vsi štirje prišli pred mali kazenski senat, ki jih je te dni sodil. Bili so obsojeni: prvi Jože J., samski delavec, star 22 let, na 2 meseca; drugi, Franc S., 38 letni samski delavec, na 4 mesece; tretji, Martin P., 50 letni samski delavec, na 1 mesec; četrti, Lojze D., 50 letni samski delavec, na 4 mesece strogega zapora.

Gledališče

OPERA. Petek, 26. februarja ob 17: **»Traviata«.** Izven. Cene od 28 lir navzdol. — Sobota, 27. februarja ob 17: **»Zemlja smehljaja«.** Opereta. Izven. Cena od 28 lir navzdol. — Nedelja, 28. februarja ob 14: **»Gasparone«.** Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol. — Ob 17.30: **»La Boheme«.** Izven. Cene od 24 lir navzdol — Ponedeljek, 1. marca: Zaprto.

Sprememba opernega repertoarja. Zaradi obolelosti ge. Heybalove uprizori Opera v petek, 26. t. m. namesto napovedane »Thais« opero »Traviato« z Vidalijevo in Čudnom. Vstopnice, kupljene za »Thais«, veljajo za »Traviato«, ali pa naj se pri blagajni vrnejo.

P. n. občinstvo opozarjamo, da veljajo vstopnice, kupljene za petkovo predstavo »Thais«, **za uprizoritev »Traviate«, ki se bo vršila namesto »Thais«.** »Thais« je odpovevedana zaradi indispozicije Valerije Heybalove.

F. Lehar: Zemlja smehljaja«, Opereta v treh dejanjih. Osebe: grof Lichtensteinski — Anžlovar. Liza — Mlejnikova, Lora — Japljeva, grof Pottensteinski — M. Sancin, general — Pianecki, princ Su-Hong — B. Sancin, Mi Barbičeva, Cang, knez — Debevec, Fu-Li — Skabar, evnuh — Simončič. Dirigent: R. Simonitti; režiser in koreograf: inž. P. Golovin. Solo plešejo: Bravničarjeva, Japljeva, Remškarjeva, Pogačar. Načrti za kostume: J. Vilfanova; klobuki za balet: Ivanka Kunc; cvetlični aranžma: P. Šimenc.

DRAMA. Petek, 26. februarja ob 14.30: **»Učiteljica«.** Izven. Cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30: **»V Ljubljano jo dajmo!«** Red B. — Sobota, 27. februarja ob 17.30: **»Ples v Trnovem«.** Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol — Nedelja, 28. februarja ob 14: **»Zaljubljena žena«.** Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. Ob 17.30: **»Veliki mož«.** Izven. Cene od 20 lir navzdol.

V petek bo ob 14.30 ponovitev Niccodemijeve igre »Učiteljica« po znižanih cenah od 12 lir navzdol na kar občinstvo opozarjamo.

D. Niccodemi: »Učiteljica«. Igra v treh dejanjih. Osebe: grof Filip Blagaj — Vl. Skrbinšek, Jakob Grdin, posestnik — P. Kovič, Janez Klopčič, šolski sluga — Košič, Vohan, policijski svetnik, — Gorinšek, — Marija Svetina, — učiteljica — Kraljeva šolska ravnateljica — Starčeva, Liza, učiteljica — Gorinškova. Režiser: J. Kovič.

J. Ogrinc: »V Ljubljano jo dajmo!« Veseloigra v treh dejanjih. Osebe: Srebrin — Cesar, Rotija — Pol. Juvanova, Marica — Levarjeva, Cena — Starčeva, dr. Snoj — Drenovec, Pavle — Peček, Neža — Rakarjeva, 1. prica — Benedičič, 2. prica — Brezigar. Režiser: Milan Skrbinšek.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. V nedeljo ob 5 popoldne bo uprizorjena veseloigra **»Lažnivec«.** Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12-I, desno.

FRANČIŠKANSKI ODER. Nedelja, dne 28. februarja ob 5 popoldne: **»Ulica št. 15«,** veseloigra v štirih dejanjih. — Vstopnice dobito v trgovini Sfiligoj in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane.

RADIO, Petek, 26. februarja: 7.20 Pesmi in napovi. — 8 Napoved časa; poročila v italijanščini. — 12.20 Plošče. — 12.30 Poročila v slovenščini. — 12.45 Komorna glasba. — 13 Napoved časa; poročila v italijanščini. — 13.10 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.12 Orkester Cetra vodi dirigent Barzizz. — 13.45 Simfonična glasba. — 14 Poročila v italijanščini. — 14.10 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. — Glasba za godalni orkester. — 14.40 Pisana glasba. — 15 Poročila v slovenščini. — 17 Napoved časa; poročila v italijanščini. — 17.15 Koncert čelista Cende Sedlbauerju — pri klavirju Marijan Lipovšek. — 17.40 Pisana glasba. — 19 »Govorimo italijansko« — ponuja prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Italijanska glasba v naročju. — 20 Napoved časa; poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30 Simfonični orkester vodi dirigent Falleni. — 22 Predavanje v slovenščini. — 22.10 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec. — Operna glasba. — 22.45 Poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Bleiweisova c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Našel sem v tramvaju aktovko. Vprašajte pri Kalan, Arielle Rea 225, Ljubljana.

Izgubila sem rožni venček v usnjenem etuiju od frančiškanske cerkve do Sv. Jakoba trga. Najditelj naj ga odda proti nagradi v upravi »Slovenca«.

S. S. VAN DINE: 6

Umorieni Kanarček

Obrnili smo se proč od trupla in krenili proti sredi sobe.

»Ne dotikajte se ničesar, gospod Markham!« je prosil Heath. »Poslal sem po izvedenca, ki proučuje prstne odtise in tudi ta mora priti vsak trenutek.« Vance ga je pogledal napol začudeno, napol ironično.

»Prstne odtise? Ali mislite zares? Kako ljubko! Ali mislite, da dandanes še pušča kdo prstne odtise zato, da bi jih našli vi?«

»Vsi zločinci niso enako prebrisani, gospod Vance!« ga je zavrnil Heath nekoliko razburjen.

»O nikakor ne! Če bi bili, bi se ne dali aretirati, vendar pa, gospod narednik, bi prstni odtis pomenil le to, da je dotična oseba bila v sobi pred ali po zločinu. To pa še nikakor ne dokazuje njene krivde.«

»Tudi to je mogoče,« je privolil Heath; vendar pa ni odnehal od svojega mišljenja.

»Lahko pa ste prepričani, da če najdem katerikoli prstni odtis, se brez dvoma ne bo godilo dobro tistemu, ki ga je pustil.«

Zdelo se je, da so Vanceja zadele te besede.

»Zares mi vzbujate bojazen, gospod narednik! Od zdaj naprej bom uporabljal gumijaste rokavice. Imam namreč grdo navado, da se dotikam vseh predmetov v hišah, kamor pridem, razumete?«

Markham je tedaj predlagal, da bi si natančno ogledali stanovanje, medtem ko smo čakali zdravnika.

»Nič nenavadnega,« je izjavil Heath; »umorili so mladenko in nato izropali in opustošili vse. V obeh sobah je bilo videti, da sta bili temeljito preiskani in prebrskani brez usmiljenja. Obleke in raznovrstni predmeti so bili raztreseni vsepovsod po podu. Vrata omar so bila na široko odprta in po neredu, ki je vladal v njih, se je dalo sklepati, da jih je zločinec preiskal v veliki naglici. Storilec tudi ni spregledal manjše omare, v kateri so bila oblačila, ki jih je mladenka uporabljala bolj poredko. Predali toaletne mizice in skrinje so bili deloma izpraznjeni in vsebina je ležala razmetana po tleh. Tudi rjuhe in odeje je zločinec strgal s postelje in preobrnil celo žimnice. Dva stola in mala mizica so ležali na tleh, kjer je bilo tudi več razbitih vaz, kakor da bi nekdo v njih iskal nekaj in jih potem razočaran vrgel od sebe. Tudi veliko zrcalo v sprejemnici je bilo razbito. Odprta pisalna miza je kazala »skrivne« predale, katerih vsebina je bila nagrmadena na tleh. Vratica male omarice Boule so bila tudi na široko odprta in tudi tu je bil enak nered, kakor drugje.

Svetilka iz porcelana in brona je ležala prevrnjena na mizi in svilen senčnik je bil pretrgan na mestu, kamor je ob padcu zadel vogal srebrne bonbonjere.

V tem splošnem neredu sta dva predmeta vzbudila mojo pozornost: skrinja za dokumente iz črne kovine, kakršno je mogoče kupiti kjerkoli, in velika skrinjica za dragulje iz jekla z okroglo ključavnico. Prav ta skrinjica je imela nenavadno vlogo pri poznejših poizvedovanjih.

Skrinjica z dokumenti ki je zdaj bila prazna, je stala na mizi poleg divana, poleg svetilke. Pokrov je bil dvignjen in ključek je še tičal v ključavnici. V vsem neredu, ki je vladal v sobi, je ta predmet bil videti edini, ki je govoril o miru in urejeni dejavnosti tistega, ki je povzročil to opustošenje.

Skrinjica za dragulje pa je bila odprta s silo. Stala je na toaletni mizici. Vsa zvita, kar je pričalo, s koliko silo je bila odprta in poleg nje je ležala železna grebljica z medenim ročajem, ki jo je očividno zločinec prinesel iz sprejemnice, da je z njo odprl skrinjico.

Vance je brezbrižno pogledal vse predmete, ki so bili nakopičeni tu in tam po sobah, ko pa je dospel do toaletne mizice, je nenadoma obstal. Vzel je monokel, si ga skrbno nataknil in se sklonil nad skrinjico.

»Zares nenavadno!« je zamrmral in potrkal s svojim zlatim svinčnikom po robu pokrova. »Kaj pravite k temu, gospod narednik?«

Heath je opazoval Vanceja, medtem ko se je ta sklonil nad mizico, »Kaj hočete reči?« je vprašal.

»Več kakor si morete domišljati,« je lahkotno odvrnil Vance. Toda v tem trenutku sem zelo v dvomu, da bi kdo bil odprl to malo skrinjico s to kaj neprimerno grebljico...

Heath je prikimal.

»Torej ste opazili tudi Vi... Popolnoma prav imate! Morda je z grebljico bil dvignjen pokrov, nikakor pa ni bilo mogoče odpreti z njo ključavnice.«

Okrenil se je k inspektorju.

»Prav zato sem poklical prof. Brennerja. To je zame uganka, ki jo bo morda on mogel rešiti. Meni se ta vlom zdi delo izvežbanca, ne pa diletanta.

Vance je nekaj časa proučeval skrinjico, nato pa se je obrnil drugam in je bil videti silno razdražen.

»Nocoj se je zgodilo tukaj nekaj satansko nenavadnega!« je izjavil.

»O, nikakor ne nenavadno!« je popravil Heath mojstersko delo je to, a prav nič skrivnostno«

Vance je obrisal monokel in ga vtaknil v žep.

»Če se spravljate na delo s takim pojmovanjem, narednik,« je brezbrižno pristavil »se bojim, da boste prav kmalu obtičali.

IV. Odtis roke.

Torek, 11. septembra, ob 9.30.

Nekaj minut potem, ko smo se vrnili v sprejemnico, je dospel dr. Doremus. Za njim so vstopili trije možje, izmed katerih je eden nosil velik fotografski aparat in zložljiv trinožnik. Bili so: kapitan Dubois in agent Bellamy, izvedenca za prstne odtise in fotograf Peter Quacbenbuch.

»Dobro, dobro, dobro!« je vzkliknil dr. Doremus »Pravo zborovanje. Nove neprilike?... Želel bi, gospod inspektor, da bi vaši prijatelji izbrali bolj primerno uro, da uredijo svoje male nesporazume. To zgodnje vstajanje mi kvari prebavo!«

Segel je naglo roko vsem, kakor človek, ki nima mnogo časa.

»Kje je truplo?« je živahno vprašal in gledal po sobi. Ko ga je zagledal na divanu, je vzkliknil: »ah, ženska!«

SPORT

Šport in totalna vojna

Predsednik italijanskega olimpijskega odbora je spričo potrebe, da se v tem izrednem trenutku nobena sila ne odtegne skupnemu naporu, ki ga zahteva vojno stanje, odločil, naj pripadajoče športne zveze od 1. marca naprej ukinejo vsakršno mednarodno udejstvovanje.

Podobno odredbo, ki jo v naslednjem objavljamo, je izdal tudi nemški državni športni vodja von Tschammer:

1. Telesna vzgoja naroda je v vojnem oziru važna. Zaradi tega jo je treba s posebnim ozirom gojiti in pospeševati.

2. Krajevne in medkrajevne športne prireditve in tekme je treba prirejati tudi v bodoče, ker ohranijo voljo do dela in veselje do uspehov. Zaradi tega je dovoljen športni promet v okvirju posameznih okrožij. Dovoljene so tudi medkrajevne tekme, pri katerih znaša potovanje v sosedni okraj do 100 km v eni smeri od sedeža društva. Za tekme izven tega območja si pridržujem pravico odločanja od primera do primera.

3. Meddržavne tekme, mednarodne tekme, kakor tudi prirejanje državnih prvenstev, je treba do nadaljnjega opustiti, ker ne bo mogoče dajati dopusta vojakom na bojiščih in osebam, ki vršijo svojo dolžnost v delov. službah. Von Tschammer.

V nogometu vodi spet Vienna

V nogometnem prvenstvu Podonavja so imeli v nedeljo spet obilen spored in tudi lepo udeležbo s strani gledalcev. Posebno mikavna je bila tekma med starima rivaloma FC Dunajem in Rapidom. Živahna igra, kateri je prisostvovalo 11.000 gledalcev, je razočarala simpatizerje Rapida. Zmagal je FC Dunaj s 6:4. Ostali izidi 14. kola so bili naslednji: Austria : Sturm (Gradec) 6:0, Wacker : WAC 1:1, Vienna : Admira 3:2, FAC : Železničar 3:2, Dunajski športni klub : Zistersdorf 8:0. Z zmago nad Admiro se je povzpela Vienna spet na prvo mesto in vodi z 20 točkami. Na drugem mestu je Dunajski SK z 19 točkami, na tretjem pa WAC z 18 točkami.

★

SK Mars poziva vse člane-igralce, naj prinesejo v osmih dneh vsak po tri slike načelniku. Slike so potrebne zaradi novih izkaznic.

Mali oglasi

Službe

Išteio:

Gospodična

trg. naobražena, sprejme vsako delo v tem področju. Hiti Marija, Lichtenthurnov zavod, Ambrožev trg, Ljubljana. (b

Službe

Dobe:

Kuharico

izvežbano, k dvema osebama, iščem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Čista in mirna« št. 1258. (b

Kupimo

Za mačje kože

plačamo dobro ceno, kupujemo tudi kože domačih zajcev, samo velike, zimske. ROT, krznarstvo, Mestni trg 5. (k

Berite Slovenca in oglašujte vnjem!

Sobe

Oddajo:

Lepo sobico

s poseb. vhodom, opremljeno ali prazno, 3 min. od tramvaja — oddam. Ižanska c. 39, Juvan. (s

Iščejo:

Prazno sobo

čisto in sončno, po možnosti s souporabo kopalnice išče za stalno gospodična. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Poljane« št. 1272. (s

Pohištvo

Lepa samska soba

s posteljo in kavčem za 3900 lir naprodaj. Event. se tudi kavč in postelja posebej prodasta. »Gasogeno Merkur«, Puharjeva št. 6. (l

Prodamo

200 m³ vrtne zemlje

prodam. Oglasiti se v soboto od 2—4 v Tolstojevi ulici štev. 9.

Škodljivce

in vsakovrstno golazen v hiši, shrambi, skladišču, na vrtu in na polju pokončujte z odgovarjajočimi Ing. Prezljevimi preparati. Ing. Prezelj, Wolfova ulica 3. (l

Tel. **KINO UNION** 22-2

Poguba mednarodnega pustolovca zaradi sentimentalne zaljubljenosti

»DEKLE Z NASPROTNEGA BREGA«

V glavni vlogi: Maria Mercader, Milena Penovich, G. Lazzarini in G. Barnabo.

PREDSTAVE:

ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

Tel. **KINO MATICA** 22-41

Dnevno dvojni program:

Ob 14.30 napeta detektivska zgodba

»PUSTOLOVCI«

Camilla Horn — Ita Rina — Ivan Petrovič.

Ob 16.30 in 18.30 na splošno željo ponovitev krasnega glasbenega filma

»CIGANSKA LJUBEZEN«

Madelaine Sologne, Jean Galland.

Tel. **KINO SLOGA** 27-30

Veliko delo ljubezni in moči, ki bo globoko ganilo vaše srce, se izraža v filmu

»JUNAKI OCEANA«

z Ilse Werner, H. Wilk in E. Engelman.

Predstave od 14.30 dalje — Konec ob 20.15

KINO KODELJEVO

Tel. 41-64

Krasna filmska umetnina po znani Puškinovi noveli

»DVOBOJ«

Assia Noris — Foser Giaccheti

Zopet odlična zabava za našo mladino

»PEPELKA«

Predstave:

na delavnik: 17.30; v nedeljo: 14.30 in 17.00

Sadje in zelenjavo

vedno sveže pošiljke nudi en gros in en detail po najnižjih cenah Antonija Baloh, Kolodvorska ulica 18, dvorišče. 1

Semena za vrt in polje

dobite v trgovini Dominik Bezenšek, Miklošičeva c. št. 6 (palača Ljudske posojilnice). (l

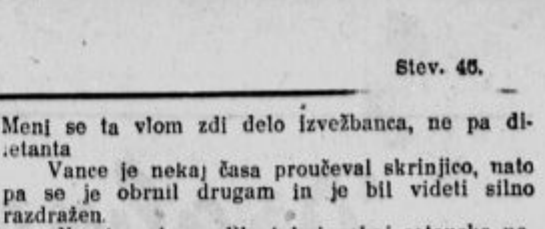

81.

Oho! Ta dim bi utegnil biti kako znamenje, morda klic na pomoč. Obrnil sem letalo in krožil nad zadimljeno okolico. Lia pa mi je dajala znamenja, naj se spustim nižje.

82.

Ubogal sem jo. Kolikor sem si upal, sem spustil letalo navzdol. Ravnal pa sem zelo previdno, saj nisem poznal vseh muh najdenega letala. Pilot, ki svoje letalo dobro pozna, pač lahko tvega mnogo več.

ZAPUSTIL ME JE, PO TEŽKI IN DOLGI BOLEZNI, MOJ PREBLAGI SOPROG, OZIR. BRAT, SVAK, STRIC IN PRASTRIC, GOSPOD

ING. FRANC ŽUŽEK

NA ZADNJI POTI K SV. KRIŽU SPREMIMO DRAGEGA POKOJNIKA V PETEK, DNE 26. FEBRUARJA 1943, OB POL TREH POPOLDNE Z ŽAL. IZ KAPELICE SV. FRANČIŠKA.

SVETA MAŠA ZADUŠNICA BO BRANA V FARNI CERKVI V TRNOVEM V SOBOTO, 27. FEBRUARJA 6943, OB 8 ZJUTRAJ.

LJUBLJANA, 25. FEBRUARJA 1943.

FANI ŽUŽEK ROJ. DEKLEVA, SOPROGA, IN SORODSTVO

DOTRPELA JE PO KRATKI IN MUČNI BOLEZNI NAŠA PRELJUBA ŽENA, MATI, SESTRA IN TETA, GOSPA

FRANČIŠKA LAVRIČ

URADNICA POŠTNE HRANILNICE

POGREB DRAGE POKOJNICE BO V SOBOTO, DNE 27. FEBRUARJA 1943, OB TREH POPOLDNE Z ŽAL — KAPELICE SV. NIKOLAJA — NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU.

LJUBLJANA, OSIJEK, DNE 25. FEBRUARJA 1943.

ŽALUJOČI RODBINI: **LAVRIČ - BOŽIČ**

Neuklonljivi borec

Papež je tedaj podpisal že pripravljeni dekret o velikem izobčenju roparjev Cerkve, ki je v prvi vrsti veljal za Napoleona. In še na dan po aneksiji Rima po Francozih se je zbiralo rimsko ljudstvo, ki so z njim grdo ravnali, pred tremi glavnimi cerkvami, pred cerkvijo sv. Petra, pred Lateranom in cerkvijo Marije Maggiore, kjer je bila nabita — nihče ni vedel, čigava roka je to storila — papeška bula o izobčenju zavojevalca. Z velikim zadoščenjem, pa tudi z veliko skrbjo so brali častitljivi papežev odgovor, v katerem je naštel vse krivice Francozov in potem kakor Nabot razložil: »Ne bo se zgodilo, da bi prepustil dediščino svojih očetov.«

Napoleonov namen pri aneksiji Rima in papeške države ni bil nič drugega kot uničenje svobode Cerkve in njenega vrhovnega poglavarja, da bi končno uničil Cerkev samo. Potem je prišlo veliko cerkveno izobčenje Napoleona in njegovih sokrivcev, od katerega jih nihče, razen papeža, ne more odvezati.

Napoleon, ki je bil tedaj v Schönbrunnu pri Dunaju, je besnel od jeze. Takrat je izgovoril predrzne besede: »Zaradi izobčenja vendar ne bo mojim vojakom popadalo orožje iz rok in sploh v napredni sodobnosti ne bo škodovalo.« Potem pa je prišlo najhujše.

V noči od 5. na 6. julij je vdrl policijski nadzornik Radet v palačo Kvirinal, kjer je papež zaradi poletne vročine stanoval, v zaprte papeževe sobe in zahteval od papeža, ki so ga zbudili, naj takoj prekliče bulo o izobčenju in naj se odpove Rimu. Papež se je branil in tedaj mu je policijski nadzornik sporočil, da je ujetnik. Peljal ga je z državnim tajnikom kardinalom Pacco k pripravljenemu vozu, ki so ga dobro zaprli. Peljali so ju z veliko naglico takoj proti severu. Kljub najhujši poletni vročini so ju vozili neprenehoma dan in noč, dokler zaprti papež ni prispel v francosko trdnjavo Grenoble.

Tu so čakali nadaljnjih Napoleonovih navodil.

In kaj je storil ta? Razglasil je, da je bil papež ujet proti njegovi volji in naj se ljudstvu v Franciji o tem nič ne pove. Toda povelja, da naj papeža takoj nazaj odpeljejo, ni bilo. Napoleon je odredil, naj Pija VII. prepeljejo v Savono, ki je še na italijanskih tleh. Častilakomnežu ni bilo prijetno misliti, da bi užival papež tudi kot ujetnik v Franciji naklonjenost ljudstva. Zato naj bi bi prepeljan v kraj, kjer bi bil kakor pozabljen.

Tako se je zgodilo. Potem ko je 68 letni starček Pij VII. 21. julija do smrti utrujen in izčrpan prispel v Grenoble, so ga čez deset dni že zopet dali v jetniški voz in tedaj so ga peljali nazaj vso dolgo pot mimo Avignona, Marseilla in Toulona v Nizzo in potem ob obali v malo pristanišče Savono.

Napoleon pa z vso svojo besno ljubosumnostjo ni mogel uničiti počaščenja katoliškega ljudstva, ki je pri vsakem koraku spremljalo vrhovnega cerkvenega predstojnika, čim je bilo znano, da papeža peljejo po deželi. V množicah je stalo ljudstvo ob cestah, kjer so peljali voz z ujetnikom. Veliki mesti Avignon in Toulon, katerih so se morali izogniti, da ne bi privabili ljudstva, sta stali prazni, ljudstvo pa je v desettisočih šlo papežu naproti. Po cestah je bilo natrošeno cvetje, tisoči so klečali brez besed ali jokajoč, ob poti, po kateri se je v oblak prahu zavit peljal voz. Nizza je bila najsijajneje razsvetljena, ko se je visoki ujetnik ponoči tam mudil. Ker so neurja podrla mostove in steze, so se ob vozu gnetli tisoči kmečkih ljudi in ga prenašali preko vode, pri čemer se je vsak čutil srečnega, če je s svojo roko mogel pomagati.

V Savoni so papeža v vsej tihoti peljali v prazno škofovsko palačo — tu je bila njegova ječa, vrt z visokim zidom so mu tudi pustili za sprehajanje.

Tam pa, kjer štrli iz morja velika skala z gradičem, poleg pristanišča, so preteče gledali topovi proti škofijski palači. Bili so znamenje Napoleonove politike s krvjo in železom, ki so jo vrhovnemu predstavniku krščanstva naznanjali in mu pretili.

Sredi avgusta je Pij prispel v Savono.

•

Sedaj pa smo v naši povesti v začetku aprila 1810., v velikem tednu.

Sedaj vemo tudi, zakaj je dobri stari krojač Nikolaj gledal tako pogosto in pazljivo proti visokemu zidu in na vrt segajoči del poslopja s tremi okni. To je škofijska palača, tam je Pij VII., papež, zaprt in zid omejuje vrt in stanovanje svetega očeta, trpina za pravico in svobodo božje Cerkve. In onih pet očenašev, ki jih je krojač zmolil z ženo in nečakom, je veljajo glavi preganjanega krščanstva.

Medtem se je zvečerilo, ulice in ceste so zagrnile sence. Tedaj se odpro vežna vrata in se zopet zapro. Trije možje pridejo po ozkih stopnicah k Nikolaju in vstopijo v majhno izbo. Nikolaj pa poljubi najstarejšemu roko. To je bil stolni župnik, mlad duhovnik in neki vernik sta še z njim.

»Pravkar smo ga videli,« je z vsem spoštovanjem dejal Nikolaj« in pokazal proti oknom.

»Kaka škoda!« je dejal stolni župnik »Vedno sem upal, da bo mestna duhovščina papežu smela pripraviti sprejem, toda vse je zaman, Francozi povsod vidijo izdajo; to je slaba vest.«

»In vendar nihče ne more v ljudstvu s silo zadušiti vere in ljubezni do papeža, noben Napoleon, noben satan..« je dejal drugi.

»Cerkveno izobčenje bo prineslo Bonapartu nesrečo,« je menil tretji. Velika zmaga pri Wagramu, s katero se Francozi tako poveličujejo, ni bila tako velika: Napoleon je izgubil neizmerno mnogo ljudi in za las je manjkalo pa ne bi bil zmagal. Pri Aspernu ga je veliki vojvoda Karel že krvavo natolkel. Korzičan ni več nepremagljiv. Ljudje se ga boli boje kot je treba.«

»Jože, dobro pazi, glej neprenehoma tja proti oknom in povej, če boš kaj zagledal!«

»Pazil bom, stric,« je goreče dejal mladenič

V tem trenutku so zaslišali na cesti klicati: »Mojster Nikolaj, mojster Nikolaj!«

(Dalje).

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič